

СТАНОВИЩЕ

от

**доц. Теменужка Каролова Хроми-Жигалова, Доктор по икономика
член на научното жури, съгласно Заповед № 1429 / 16.11.2016 г.
на Ректора на ВСУ „Черноризец Храбър”**

на дисертационен труд на

КИРМИЗИ ЕРЛАНОВА РАКИМБАЕВА

**за присъждане на образователната и научна степен „Доктор”,
професионално направление 3.7. „Администрация и управление”,
докторска програма „Икономика и управление”
Научен ръководител: проф.д-р Павел Павлов**

**Тема на дисертационния труд : „ Иновационни подходи за
усъвършенстване управлението на предприятията от аграрно-
промишления комплекс на Република Казахстан (Западно-
Казахстанска област)”**

**(ИННОВАЦИОННЫЕ ПОДХОДЫ К СОВЕРШЕНСТВОВАНИЮ УПРАВЛЕНИЯ
ПРЕДПРИЯТИЯМИ АГРОПРОМЫШЛЕННОГО КОМПЛЕКСА РЕСПУБЛИКИ
КАЗАХСТАН (ЗАПАДНО-КАЗАХСТАНСКАЯ ОБЛАСТЬ)**

Настоящото становище е написано в съответствие със *Закона за развитие на академичния състав на РБ, Правилника за приложение на ЗРАСРБ и Вътрешните правила за развитие на академичния състав на ВСУ „Черноризец Храбър”*.

I.Обща характеристика на труда

Кырмызы Ерлановна Рахимбаева е докторант на самостоятелна подготовка в катедра „Администрация и управление” към факултет „Международна икономика и администрация” на ВСУ „Ч.Храбор”.

Дисертационният труд е в общ обем от 174 стандартни страници . Структуриран е по следния начин: увод, изложение в три глави, заключение, цитирана литература и три приложения. Използвани са 144 източници на български, руски и английски език. Съдържанието на всяка от главите е разпределено в отделни параграфи, като в края на всяка са направени конкретни изводи. Основният текст съдържа 13 таблици и 7 фигури.

Актуалността на темата

Актуалността на представената разработка се определя от значимостта на процесите по използването на иновативните практики при усъвършенстване развитието и управлението на предприятията от аграрно-промишления комплекс на

Казахстан, с обвързаността на благосъстоянието на страната като цяло, от нейната финансов стабилност до продоволствената й безопасност.

Представеният труд е изграден изцяло върху собствени проучвания и покрива изискванията за дисертационен труд за «Доктор».

Дисертационният труд е написан на добро научно ниво с използване на логически обвързан стил на изложение.

II. Структурата на дисертационния труд.

Общата логика на изложението е съобразена с формулираната теза и целите на изследването.

В увода се разкриват актуалността на проблематиката, задачите, обектът, предметът, тезата, методологията и ограниченията в обхвата на изследването.

Логическата последователност на изложението започва с характеристика и анализ на основните теоретични постановки. Глава първа - Теоретико-методологически основи на управлението на предприятията на аграрно-промишления комплекс се състои от три параграфа и е посветена на представянето на понятийния апарат на АПК, основите на управлението, методите и показателите на съвременното управление на предприятията от този комплекс. Цялата първа глава има концептуално-теоретичен характер и е посветена на предмета на изследването. В нея докторантът демонстрира много високата си теоретична подготвеност, което е едно от изискванията към тази образователна и научна степен. Избрани са *три основни пункта* в първа глава, за да се направи достатъчно обстоен анализ на проблема: 1) *Теоретичен анализ на управлението на предприятията от аграрно-промишления комплекс на съвременния етап на развитие на Казахстан*. На основата на проведеното изследване докторанта разработва схема на управление на предприятията от аграрно-промишления комплекс на основата на принципите, задачите, функциите и методите на управление (рис.1, стр24).; 2) *Методи и показатели на съвременното управление на предприятията на аграрно-промишления комплекс*; 3) *Икономическият механизъм на управление на предприятията на аграрно-промишления комплекс*; Изследването е подкрепено и от изводи, които напълно подкрепям.

Във втората глава "Анализ на управлението на стопанствата на аграрно-промишления комплекс" е представен анализ на възможните иновационно-инвестиционни подходи в управлението на стопанствата и комплексна оценка за управлението им. Анализан е резултатът от разгледаните въпроси в тази част на дисертацията, а именно: *характеристика на дейността на стопанствата в*

Западно – Казахстанската област; Анализ на възможните иновационно-инвестиционни подходи в управлението на стопанствата от отрасъла. Тук авторът посочва основните фактори и основните насоки, влияещи на активността на инвестиционната дейност на стопанствата /предприятията/ на аграрно-промишления комплекс в Западно - Казахстанската област; На трето място е направена комплексна оценка на управлението на същите. Към изводите, докторанта определя стратегическите задачи за усъвършенстване управлението на предприятията от този комплекс, осигуряващи постепенната адаптация към пазарните процеси по отношение на собствеността и пр. Т.с. авторът представя няколко иновационни подхода за усъвършенстване управлението на предприятията в комплекса, като осигуряване самостоятелността на същите, диверсификация на органите на управление в отрасъла, осигуряването на предприятията на данъчни облекчения, механизъм за управление на предприятията от аграрно-промишления комплекс и пр.

Третата глава на дисертационния труд е логически изведена от предходните две. В *трета глава «Иновативни възможности за усъвършенстване управлението на предприятията на аграрно-промишления комплекс»* са представени насоки за усъвършенстване управлението на предприятията на аграрно-промишления комплекс, представен е иновационен модел за управление.

При използване на нормативните и литературни източници, с помощта на проведеното собствено емпирично изследване на автора, са представени иновационни подходи за оптимизиране управлението на предприятията от комплекса, а именно процеса на иновационните преобразувания и внедряване на стопански механизъм на управлението на институционално, управленско и техническо ниво. В резултат на проведените анализи, докторанта е разработил иновационен модел за прилагане на икономически механизми. Създаването на модела е представено на основата на определена последователност на операциите, т.е. при използването на специфични управленски инструменти.

Втората група от анализирани въпроси се отнася до иновационния модел на управление в развитието им. Третата група от анализирани въпроси доказват необходимостта от съвременна концептуална визия за усъвършенстване управлението на предприятията от комплекса.

В заключение много точно са изведени основните изводи от представеното изследване и анализ .

Изводите, които докторанта прави са доказани от извършените от нея изследвания. Същите имат характер на научни приноси с висока степен на практическа приложимост.

В заключение можем да обобщим , че на солидната теоретична база в първа глава се базира емпиричното изследване, проведено от дисертантът във втора и трета глава. Тук Рахимбаева се проявява като добър изследовател, който може да извършва конкретни практически изследвания, да ги обобщава и прави изводи за практиката. Тя демонстрира познаване на изследваните проблеми и най-силното доказателство за това са предложените от нея анализи, изводи и модели.

III. Приноси

Предметно-съдържателният анализ на дисертационния труд формира в мен убеждението, че в него са налице достатъчно доказателства за *научно-приложни приноси*. Потвърждавам напълно отбелязаните приноси, които имат научно-теоретичен, методологичен и приложен характер. Същите могат да се оценят по значимост както следва :

1. Представени са авторските виждания за теоретическата същност и методическите подходи за управление на иновационната дейност на предприятията;
2. Направена е характеристика на икономическото състояние на предприятията от аграрнопромишления комплекс;
3. Изведени и формулирани са проблемите, възникващи в процеса на управление на предприятията от аграрнопромишления комплекс;
4. Усъвършенстван е механизма за развитие на предприятията и е проведена експертна оценка на обхвата на неговото внедряване;
5. Разработен е иновационен модел на управление за развитие на предприятията на макро- и микроравнище.

Получените приноси в дисертационния труд са сериозна предпоставка за по-нататъшно развитие на изследванията в тази насока.

IV. Препоръки

Отчитайки обстоятелството че, дисертационният труд представлява сериозен опит за задълбочено изследване на проблемите, свързани с иновационните подходи към управлението на аграрно-промишления сектор , ще си позволя да посоча и следните бележки и въпроси :

Първо. Изследването на базовите фактори, оказващи влияние на внедряването на **организационно-управленските** иновации в управлението на производствено-икономическата дейност на предприятията от аграрно-промишления комплекс/отрасъл/, представляват актуална задача за изследователите и дисертацията би спечелила от по-детайлно разглеждане в тази насока. В този смисъл, от направения анализ в дисертацията и изводите до които е достигнато, може ли докторанта да представи *систематизация на базисните фактори, подпомагащи внедряването на организационно-управленски иновации* в производствено-икономическата дейност на предприятията от разглеждания в дисертацията отрасъл?

Второ. Основен инструмент на иновационната дейност, представляват иновациите, които *в тесен смисъл* спомагат за възникването на различни иновационни процеси в системата на АПК и представляват двигател на научно-техническия прогрес *в широк смисъл*. Съгласна ли сте с подобно твърдение?

Трето. От анализа в дисертацията е видно, че в съществуващите условия приоритетите в иновационната сфера в разглеждания сектор се проявяват в различни форми и методи за привличане на инвестиции в отрасъла, като цяло позволяващи подобряването на инвестиционния климат, финансовите, данъчни, организационно-правни и пр. условия и климат. В този смисъл има ли място използването на такива инструменти като кредитиране на инвестиционни проекти, субсидиране на процентна ставка на банковите инвестиционни кредити, инвестиционни данъчни преференции; намаляване на данъчната ставка, създаване на лизингови фондове ?

Четвърто. В заключение, дисертацията би се подобрила, ако иновационните подходи в управлението на предприятията от изследвания сектор бяха по-ясно аргументирани от управленска и практическа полезност на ниво отделен стопански субект.

Посочените критични бележки **не намаляват** значимостта на изтъкнатите практико-приложни приноси. Дисертационния труд съдържа значителна по обем полезна информация, като обхваща съществени въпроси, свързани с анализираната проблематика. Съдържанието на дисертацията свидетелства, че докторантката е способна да използва различни методи и да излага постигнати резултати. Тя има задълбочени познания в изследваната област и е в състояние да провежда самостоятелни изследвания, прави задълбочени анализи както на наличната вторична информация, така и на събраните лично от нея първични данни и факти. Всичко това

доказва целесъобразността и оригиналността на получените резултати, които са нейно лично дело.

Препоръчвам на Кырмызы Ерлановна Рахимбаева да продължи изследванията си в тази област. Публикуването на дисертационния труд би привлякло вниманието и интереса на управленската аудитория към рационалните предложения по тази актуална за развитието на съвременните реалии в Казахстан проблематика.

V. Автореферат и публикации по труда

Кырмызы Ерлановна Рахимбаева има три публикации в научни издания.

Авторефератът отразява структурата, съдържанието и изследователските резултати на дисертацията. В него е приложена справка за основните приноси, съдържащи се в докторския труд.

VI. Заключение

Представеният дисертационен труд като формулировка на проблемите, като обем, цел, задачи, методология на изследването и постигнати резултати в конкретната област *отговаря на изискванията за самостоятелно научно произведение.*

В дисертационния си труд Кырмызы Ерлановна Рахимбаева изследва обществено значима проблематика с актуално значение за теорията и практиката, като прилагането на иновационни подходи в управлението на предприятията от аграрно-промишления комплекс. Използвани са съвременни подходи и методи, адаптирани и обогатени с оглед на специфичните потребности на изследването. Считаю, че постигнатите от докторанта *научно-приложни резултати са с характер на оригинален принос*, с който се обогатяват съществуващите знания в областта на управление на човешките ресурси.

Като имам предвид актуалността и значимостта на извършеното изследване с предложените конкретни решения за практиката и визираните приносни моменти, предлагам на почитаемите членове на Научното жури *да подкрепят присъждането на образователна и научна степен „Доктор“*, професионално направление „Администрация и управление“ на *Кырмызы Ерлановна Рахимбаева*.

Подпис: /п./

Доц.д-р Теменужка Каролова Хроми-Жигалова

20 ноември 2016 г.